

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Kazuistika dítěte

**Podpora přirozeného rozvoje řeči u dětí – primární
logopedická prevence**

Kroměříž září 2022 – únor 2023

Zpracovala: Sofie Marie Watsonová

Kazuistika dítěte

Osobní údaje:

Jméno: anonymní, dítě je nazýváno jménem Dítě S

Pohlaví: dívka

Věk: narozena v říjnu 2016
6,5 let

- dítě S navštěvuje běžnou mateřskou školu s jednou logopedickou třídou od 3 let bez adaptačních obtíží
- dítě S je předškolák, návrh na odklad
- má problémy s některými hláskami, motorikou mluvidel, očním kontaktem při komunikaci a se skloňováním a časováním
- jedná se o dívku s narušenou komunikační schopností
- je živá, roztěkaná, soustředí se krátkodobě
- k plnění zadaných úkolů je třeba ji neustále motivovat

Osobní anamnéza:

Porod proběhl bez komplikací a v termínu. Dítě S bylo kojeno krátce, poporodní adaptace dobrá. Dítě S je somaticky drobnější.

Rodinná anamnéza:

Dítě S vyrůstá v úplné rodině. Má starší sestru, která je narozena v roce 2014 a také navštěvovala logopedickou třídu.
Matka pracuje jako prodavačka a otec je automechanikem. Rodina je bezproblémová.

Školní anamnéza:

Vstup do MŠ dítěti S nečinil žádné problémy. Jazyk i rty jsou méně obratné, bohatá slovní zásoba, pojmenuje věci, předměty, obrázky. Rozliší zvuky zvířat, snaží se rytmizovat. Řeč má dítě S mnohočetně dyslalickou, komolí obtížnější slova. Dítě S je milé, komunikativní, dokáže popsat zážitky.

Do mateřské školy dítě S chodí od svých 3 let. Školní docházku absolvuje bez výraznějších problémů. V roce 2021 bylo dítě S zařazeno do logopedické třídy. Po celou dobu je u ní patrný neklid, roztěkanost. Dítě S je vybíravé v jídle. Soustředí se krátkodobě, snadno ji vyruší okolní dění. Je potřeba ji neustále povzbuzovat a vést k dokončení činnosti. Občas vstane, projde se po místnosti, prohlédne si hračky, ale na vyzvání se vrátí

a chvíli pracuje. Při práci na zadaných úkolech je zbrklá, chce to mít co nejrychleji hotové. Pokud se adekvátně nesoustředí, odpovídá bez promyšlení a často chybuje. Její výslovnost je vícečetně dyslalická, místy hůře srozumitelná. Krátkou dětskou písničku dokáže zazpívat celou. Rozklad slov na slabiky zvládá. Základní barvy správně pojmenuje. Početní představa se rozvíjí, dokáže napočítat do 10. Grafickou nápodobu zvládá, dokáže pojmenovat. Jemná a hrubá motorika u dítěte S je rozvinuta a odpovídá věku dítěte. Lateralita je souhlasná a upřednostňuje pravou ruku a pravé oko. Špetkový úchop má v pořádku.

Dítě S navštěvuje logopedickou třídu od roku 2021 a společně s rodiči pravidelně cvičí dle logopedického sešitu a instrukcí paní třídní logopedky.

Problémy před vstupem do programu:

- dítě S před vstupem do programu špatně vyslovovalo hlásky Č, Š, Ž, L, R, Ř
- měla problém s pozorností
- krátká soustředěnost
- problémy ve skloňování a časování

Průběh spolupráce:

První hodina proběhla formou seznámení s dítětem. Povídaly jsme si o rodině, kamarádech. První úvodní hodina byla spíše pozorovací. Nejdříve jsem si ověřila, co dítěti S dělá problém, jak se mnou zvládá komunikovat. Seděly jsme společně u stolečku, kde mi ukazovala svou oblíbenou knihu, procházely jsme si postavy z knihy. Po prvním dni si na mě dítě S začalo zvykat.

1. hodina

Seznámení s dítětem

Rozvoj řeči a slovní zásoby:

S dětmi jsme si společně zahráli seznamovací hru, kde jsme seděli v kroužku. Každý, kdo držel míček v ruce měl za úkol povědět, jak se jmenuje, jméno vytleskat, kolik má let a s čím si ve školce nejraději hraje. Prvně jsem se dětem představila já.

Přesunuli jsme se s dětmi do tělocvičny na místní sokolovnu, kde byly pro děti nachystané pohybové aktivity (překážková dráha, slalom, míčové hry). Byla jsem s dítětem S ve skupině, takže jsem mohla pozorovat, jak se dokáže soustředit, zda ji činnosti baví či ne.

Reflexe: První hodinu hodnotím kladně, dítě S prvně kontrolovalo dění ve třídě, jak na mě reagují ostatní děti. Po chvíli se mnou začala komunikovat a představovat mi třídu. Zpozorovala jsem, že dítě S nedokáže udržet pozornost u vysvětlování úkolů, aktivit.

2.- 3. hodina

Téma: Strašidla

Dechové cvičení:

-z papírového kapesníku, vaty a provázku jsme si vyrobily společně bubáka, kterého jsme chytly za nitku a foukaly do něj tak, aby poletoval ze strany na stranu

-nádech nosem

Bubák-viz příloha č.1

Grafomotorika:

-kam letěl bubák?

Dítě S vyplňuje pracovní list-viz příloha č.2

Skupinová pohybová hra, rozvoj sluchového vnímání:

„Bubáci na hradě“

-staly jsme se bubáky, bouchám do bubínku a společně říkáme říkánku

*Jdeme na hrad za bubáky,
Maminka a táta taky.
Však my se jich nebojíme,
Strašit umí, to už víme.*

- děti chodí po třídě na zvuk bubínku, po říkadle se stávají sochou

- různě střídám tempa

Zrakové vnímání:

-před dítě položím 3 obrázky např: (babička, dědeček, pejsek),(hruška, jablko, rajče)

-dítě S má za úkol rozlišit, co do daného řádku obrázku patří a co ne.

Sluchová hra:

Na datla

-říkám slova, které dítě S vyťukává do stolečku (bubák, strašidla...)

Rozvoj slovní zásoby:

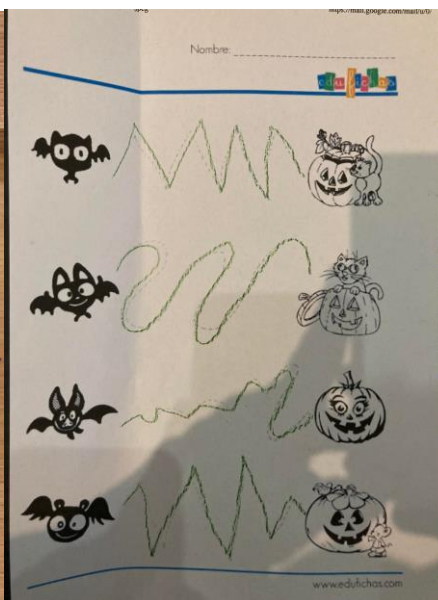
Opaky

-před děti jsem položila na koberec různé obrázky (černý x bílý míč, malý x velký dům...), děti měly za úkol najít správné dvojice, které k sobě patří.

Přílohy:

Obrázek č.1

Obrázek č.2

Reflexe: S vyplňováním pracovního listu dítě S bojovalo, jelikož má dítě S problém s pozorností, bezmyšlenkovitě a bez mého vysvětlení začala vyplňovat pracovní list. Neustále kontrolovala ostatní dění ve třídě. Musela jsem dítěti S vysvětlit, že nikam nespěcháme a že se společně nejdříve musíme podívat, co vlastně budeme dělat. Nakonec jsme pracovní list úspěšně vyplnily.

4.- 5. hodina

Téma: Strašidla

Rozvoj sluchového vnímání:

Sluchová hra skupinová

-dítěti S zavážeme oči, ostatní děti dělají strašidla (sovy, vlky, hejkaly...) a vydávají zvuky (sova-hú, vlci-auú,..) sedí v tureckém sedu na koberci, různě rozmístění

-dítě S se jim musí vyhnout a to tak, že když se k ostatním dětem přiblíží, tak děti vydají napodobený zvuk (sova-hú) dítě S se musí vyhnout, najít další cestu a dostat se za zvukem zvonečku na druhou stranu koberce.

Rozvoj jemné motoriky:

-dlaní pohybuje nahoru a dolů, imitace natírání štětcem a říkáme říkadlo

Grafomotorika, rozvoj sluchového vnímání:

-obměna, položila jsem před dítě S papír s pastelkou, zopakovaly jsme si říkadlo a dítě S mělo za úkol podle říkadla malovat čáry. viz příloha č.3

*Hodný lesní skříteček,
Natírá svůj domeček.
Ať ho celý hezký má,
Pečlivě ho natírá.*

Sluchové vnímání:

-zopakujeme si říkanku dítě S má za úkol pokaždé, co uslyší hlásku Č tlesknout

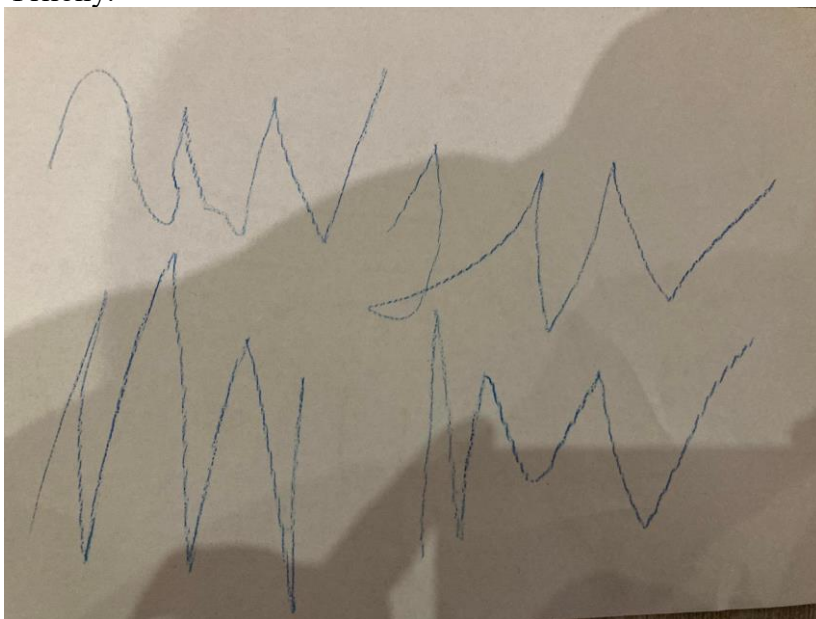
-porovnej, měním délku slov-Které slovo je delší x kratší?

- skřítek x skříteček, dům x domeček

Rozvoj orientace v čase:

-bavily jsme se o tom, jaké dnes máme počasí, co je dnes za den, jestli je venku světlo, když jdeme večer spát, jaký den bude zítra.

Přílohy:

Obrázek č.3

Reflexe: S dítětem S jsme navázaly hlubší kontakt, začala mi více věřit a s plněním dnešních aktivit dítě S nemělo žádný problém.

6.-7. hodina

Rozvoj sluchového vnímání a rytmižace:

-rozvíjíme rytmus s říkankou

*Sedí bubák na dubu,
Straší děti bu, bu, bu.
My se ale nebojíme,
S bubáky tu dovádíme.*

-nejprve vytleskáváme dlaněmi, následně vytleskáváme do nohou, vydupáváme, použijeme ozvučná dřívka

Fonační cvičení:

-dítě S opakuje určenou slabiku, která začíná na stejnou hlásku jako bubák, slabiky střídám, můžeme určovat rychlost, intenzitu hlasu

*BU-BU-BU
BE-BE-BE
BI-BI-BI
BO-BO-BO
BA-BA-BA
BI-BA-BO*

Rozvoj jemné motoriky:

-námětová hra na maminku

-motivovala jsem dítěte S povídáním, že jsme se právě probudily a vysvlékly se z pyžama, které se společně naučíme skládat, abychom mamince udělaly radost.

Rozvoj zrakového vnímání:

-pracovní list

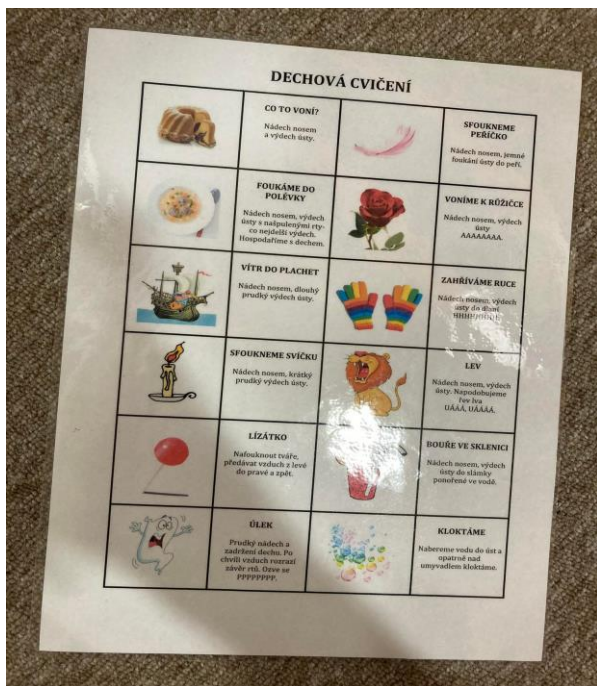
-spoj stejné stíny viz příloha č.4

Usměrňování výdechového proudu vzduchu:

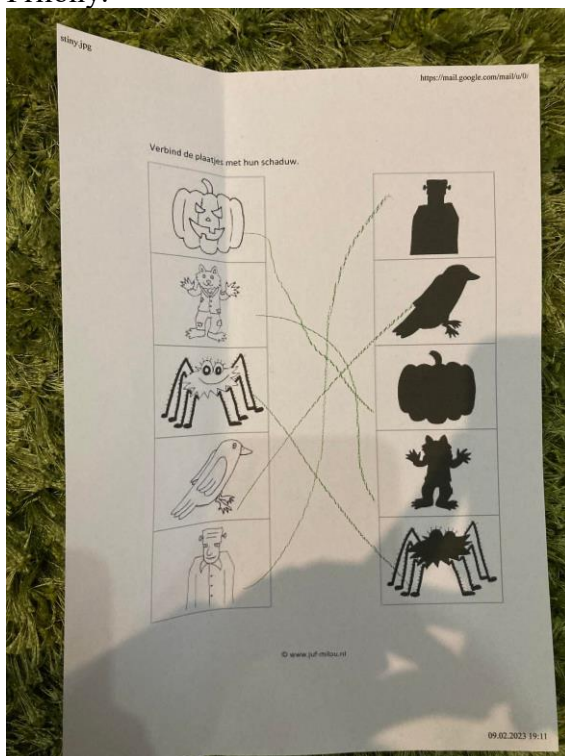
-přenášení vloček po papíru pomocí brčka viz příloha č.5

Dechové cvičení:

-sedíme před zrcadlem a dítě S po mě opakuje

Přílohy:

Obrázek č.4

Obrázek č.5

Reflexe: Aktivita ji bavily, dítě S krásně vyslovuje slabiky.

8.-9. hodina

Téma: Z pohádky do pohádky

Rozvoj slovní zásoby:

Nejprve jsme si společně s dítětem S přečetly obrázkovou pohádku o perníkové chaloupce. viz příloha č.6

Rozvoj zrakového vnímání:

-perníková chaloupka

-Jeníček s Mařenkou oloupali perníčky. Domaluj perníčky podle obrázků nad chaloupkou. viz příloha č.7

Grafomotorika, prematematické dovednosti:

-poznáš geometrické tvary? Co to je za geometrický tvar, který vidíš na pracovním listu znázorněný modrou barvou? (kruh)

-řekla jsem dítěti S, ať mi nakreslí geometrický tvar, který máme znázorněný růžovou pastelkou, poté jsme si geometrický tvar pojmenovaly

Dechové cvičení:

-Hravé bubliny

-dítěti S jsem před ústa dala bublifuk a měla si představit, že bubliny při fouknutí tancují

Rozvoj zrakového vnímání, základy prvotního pojmového a logického myšlení:

Hra zrcadla:

-sedíme před zrcadlem a bavíme se, co v zrcadle vidíme (oči, uši...)

Hra „myslím si věc“

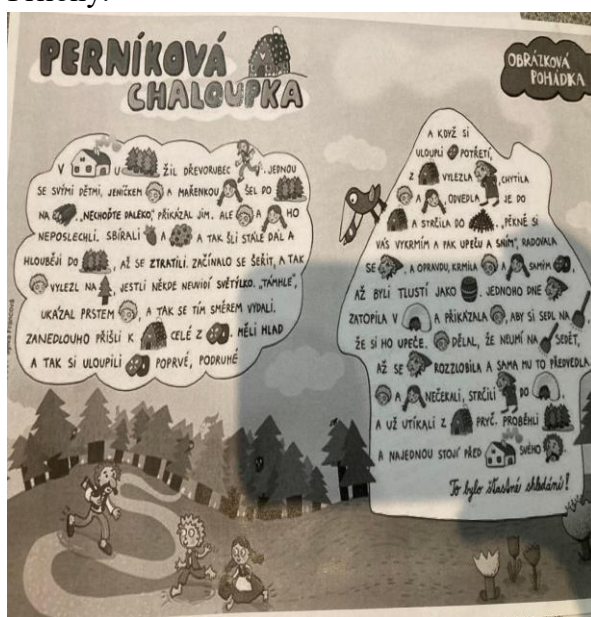
-např.: má 4 nohy a sedíme na ní u stolečku (židle)

Oromotorické cvičení:

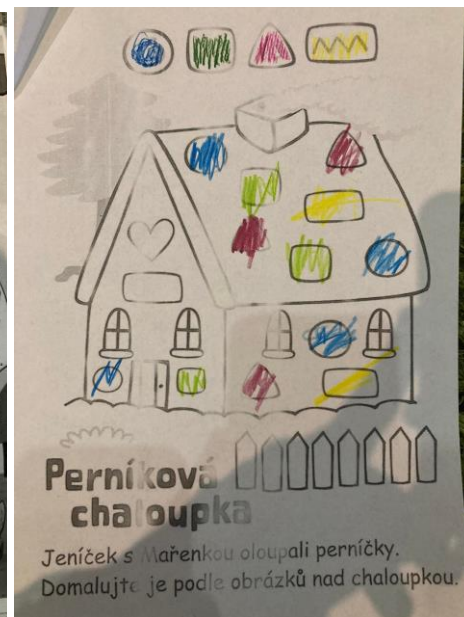
-v pytlíčku mám 3 kostky (zelenou, červenou, modrou)

-řeknu dítěti S ať zavře oči a z pytlíčku vytáhne jednu kostku, podle barvy jsme si vzaly kartičku, podle které jsme cvičily pusinku.

Přílohy:

Obrázek č.6

Obrázek č.7

Reflexe: Foukání do bublifuku dítěte S velmi bavilo. Pohádku dítě S dobře zná, tudíž nám přečtení obrázkové pohádky nečinilo žádný problém. Dítě S umí graficky napodobit tvary.

10.-11.hodina

Téma: Z pohádky do pohádky

Rozvoj slovní zásoby:

Popletená pohádka

-použila jsem obrázkovou pohádku, kterou jsme si představili v předchozí hodině o Jeníčkovi a Mařence a četla jsem ji popleteně, děti měly za úkol špatná slova opravit. (místo Mařenky jsem řekla Karkulka apod)

Hmatové, zrakové vnímání:

- kašpárek nám tady nechal krabici plnou různých předmětů, schválně, jestli poznáš, co za předměty se v krabici ukrývá (zvoneček, peříčko, pastelka...)
- prvně jsme si předměty prošly, ohmataly a pojmenovaly

Dechové cvičení:

- kašpárek nám tady nechalo peříčko, do kterého pořád fouká
- peříčko si položíme na dlaň a foukáme, nádech nosem

Skupinová hra:

Činnosti pro rozvoj zrakového vnímání

Kdo se ztratil?

- jedno dítě pošleme za dveře, druhé vybrané dítě se někde ve třídě schová, dítě, které bylo za dveřmi hádá, které dítě v místnosti chybí.

Pexeso

- jedno dítě pošleme za dveře, ostatní děti utvoří dvojice, vymyslí si společné gesto, dítě, které bylo za dveřmi hádá správnou dvojici

Oromotorické cvičení:

- v pytlíčku mám 3 kostky (zelenou, červenou, modrou)
- řeknu dítěti S ať zavře oči a z pytlíčku vytáhne jednu kostku, podle vybrané barvy jsme si vzaly kartičku, kde jsme cvičily pusinku

Reflexe: Hledání předmětu poslepu dítěte S bavilo. Při foukání do peříčka se dítě S nejprve nadechovalo ústy, po vysvětlení foukalo hezky.

12.hodina

Téma: Z pohádky do pohádky

Dítě S si přineslo do školky vlastní knihu, představilo mi ji, popsalo hrdiny v knize.

Oromotorické cvičení:

- „O princezně a drakovi“ viz příloha č.8-procvičení jazýčku
- společně jsme si s dítětem S sedly před zrcadlo, četla jsem pohádku a dítě S po mně opakovalo

Rozvoj zrakového vnímání, pozornosti:

- vytleskávání slov, které slovo je delší, které kratší? (dům, domek, domeček) viz příloha č.9

Skupinová hra pohybová:

- „Čaruju, čaruju ještě dnes, ať je tady černý les.“, A v tom lese jsou... (doplňujeme různá zvířátka, ve která se proměníme-sova-hú, medvěd-brum...)

- před děti jsem na koberec položila na papíře napsaná písmena P a D, ten, kdo má jedno z písmene ve svém jméně vyskočí

Rozvoj zrakového vnímání:

Pracovní list-najdi správnou cestičku viz příloha č.10

Orientace v prostoru:

- dostaň lišku do domečku
- na koberec před děti položíme šipky (vpravo, vlevo, rovno)
- úkolem dětí je sestavit správnou cestičku, která vede do domečku a vyhnout se překážce, kterou znázorňují stromy např:2x vlevo,3x rovně a 1 vpravo viz příloha č.11

Přílohy:

Artikulační cvičení	
pohádka O princezně a drakovi	
SPC Výchov, Helena Kolbábková	
Ze horami, dolinami malý hrádek stál, bydlela v něm princezníčka a král kraloval.	Ilustrační obrázek
Slnce denně putovalo od východu k západu a zvrata divadlo se okrem do hradu.	Ústa otevřená, jazyk se pohybuje po horním rtu zprava doleva a zpět
Na hlavě věží pestrá vlajka víala a aždý se ve větru lehoučtě třepala.	Ústa otevřená, horizontální pohyb jazyka – levého koutka do pravého koutka a zpět
Aby se do hradu dostal i host, každý den spouštěli padací most.	Ústa otevřená, pohyb jazyka od nosu k bradě
Když pak večer všichni spali a spal i pan král,	Ústa otevřená, pohyb jazyka – od brady k nosu
tak strážný tu hradu hradu zase zavíral. Jednou takhle zranil,	Protáhnout se, zívnout
přišla k hradu návštěva	prostředníček a ukazovíček pravé ruky „chodí“ po levé dlaně
- zcela nevtaná, „Aho, děti, je to tak, objevil se velký drak.“	otáčení dlaněmi
Oheň šelhal z jeho velké huby, na princeznu brousil drak svoje ostré zuby.	Ústa dokořin – jazyk leží v duté ústní části
Drak obcházel zahradu, nevěděl, jak do hradu.	rychlé vysouvání jazyka z úst
Dvořané se draka báli, v hrádku strachy pobíhali.	Špičku jazyka přitlačíme horní a dolní zuby
Slníčko se také bálo, za mraky se schovávalo.	Ústa otevřená, jazyk se pohybuje po dolním rtu zprava doleva a zpět
Kráč se dváří ustarané: „Nachystáme všechny zbraně!“	Ústa zavřená, špička jazyka dělá v tvářích koučky střídavě na obou stranách
Musíme se vzechopit, Vezmem na něj kopyt!	Ústa zavřená, jazyk se pohybuje pohorních zubech zleva doprava a zpět
Jak to sly drak uviděl, hned od hrádku utéct chtěl.	Hlava dít do dlaně, kroužit hlavou
Obtíel hrádek dokola kolem	Ústní
a brzy zmizel za velkým polem.	Jazyk vysuneme rovně ze zavřených úst.
Slnce zase putovalo od východu k západu	Udělat z palce a ukazovíčku „byt“
a paprskem zamávalo princeznice do hradu.	prostředníček a ukazovíček pravé ruky „chodí“ po levé dlaně
Tak a končím pohádku o princezně na hrádku.	Jazyk olizuje horní a dolní ret (krouživý pohyb)
SPC Výchov, Helena Kolbábková	Seveme ústa tak, aby nebyly vidět rty
	Ústa otevřená, jazyk se pohybuje po horním rtu zprava doleva a zpět
	Vertikální pohyb jazyka k dolnímu a hornímu rtu.
	Zavonění na zvoněk

Obrázek č.8

Obrázek č.9

Obrázek č.10

Obrázek č.11

Reflexe: Procvičení jazýčku dítěte S bavilo, ale rozpoznání slova kratší, delší dítěti S dělalo ze začátku problém.

13.hodina

Téma: Z pohádky do pohádky

- kresba nápodobou, předmatematické představy viz příloha č.12

-dítěti S jsem k pracovnímu listu položila číselnou osu pro kontrolu

Rozvoj zrakového vnímání:

Hra zrcadla

-posadila jsem se před dítě S a předváděla pantomimu, dítě S po mně opakuje každý pohyb

Rozvoj jemné motoriky:

-navlékání korálků pro princeznu

Oromotorické cvičení:

-v pytlíčku mám 3 kostky (zelenou, červenou, modrou)

-řeknu dítěti S ať zavře oči a z pytlíčku vytáhne jednu kostku, podle barvy jsme si vzaly kartičku, podle které jsme cvičily pusinku viz příloha č.13

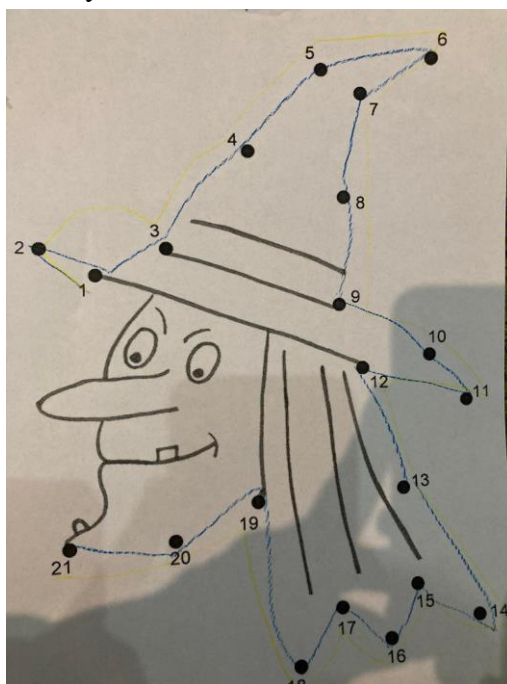
Rozvoj zrakového vnímání:

Hra double

-před dítěti S jsem položila kartičky, ve kterých musela najít společný obrázek

-obměna-dítě S mělo za úkol si zapamatovat, co nejvíce předmětů na kartičce, kterou jsem si poté vzala k sobě a ptala se, co za předměty na kartičce viděla.

Přílohy:

Obrázek č.12

Obrázek č.13

Reflexe: Dítě S mělo problém s navlékáním drobnějších korálků a se spojováním čísel. Číselnou řadu jsme si společně musely několikrát projít, první pracovní list jsem od číslovky 10 pomáhala dítěti S vyplnit, poté jsem ji nechala vyplnit pracovní list samotnou a úspěšně číslovky podle osy pospojovala.

14.hodina

Téma: Z pohádky do pohádky

Pohybová hra: Zamrzlák (obměna)

-chlapci představují Jeníčka, dívky Mařenku, jedno dítě je Ježibabou, která chytá ostatní děti, koho Ježibaba chytí, ten zamrzne

-kterékoliv dítě může zamrzlého osvobodit podlezením pod rozkročenýma nohama „zamrzlého“

Prostorová orientace: před, pod, za, uprostřed

-před dítě S jsem postavila židličku, použila jsem maňáskového kašpárka, kterého jsem nejprve posadila na židličku, poté dala pod židličku atd.-dítě S mělo za úkol popsat, kde se kašpárek nachází.

Barevná zrcátka

Zrakové vnímání:

půjčila jsem si ze školky barevná zrcátka, které když si dáme před oko, tak ostatní předměty vidíme danou barvou

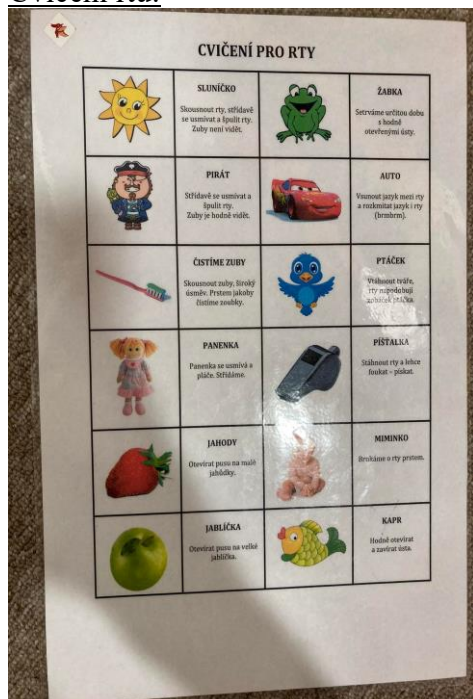
-jaké předměty vidíš zeleně? Pojmenuj

Fonační cvičení:

Umíš napodobit zvuky?

-s dětmi se bavíme o zvířatech, které známe a které umíme napodobit (kráva-bú, ovce-bé, koza-mé...)

Cvičení rtů:

Reflexe: Zrcátka dítěte S uchvátila, ale s prostorovou orientací mělo problém a dokázala se opravdu krátce soustředit.

15.-16.hodina

Téma: Z pohádky do pohádky

Zrakové vnímání:

-poznej, co do skupiny nepatří a zakroužkuj viz příloha č.13

Oromotorické cvičení:

-pohádka o drakovi, který měl rád brambory viz příloha č.14

Zrakové vnímání:

Hra Dobble

-před dítě S položím 2 kartičky

-najdi společný předmět

-na obou kartičkách je více předmětů, ale vždy jeden společný

Zapamatuj si, co nejvíce předmětů:

-ptám se dítěte S, co všechno si z obrázku zapamatovala

Stereognostické tvary pro podporu citlivosti jazyka:

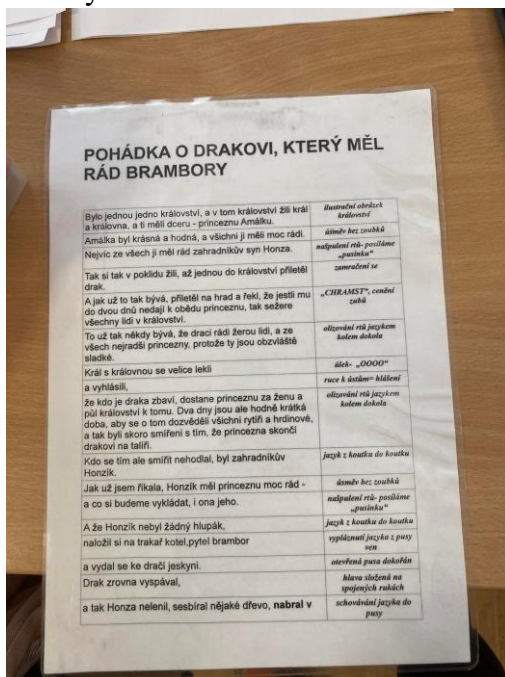
-položím před dítě 5 předmětů, které si společně pojmenujeme, poté si je na papír podle vlastního uvážení dítě S překreslí (hvězdička, sluníčko, čtverec, magnet, kytička)

Dítě S zavře oči, jeden z tvarů dítěti S vložíme do úst a dítě S hádá, co za tvar má v ústech.
viz příloha č.15

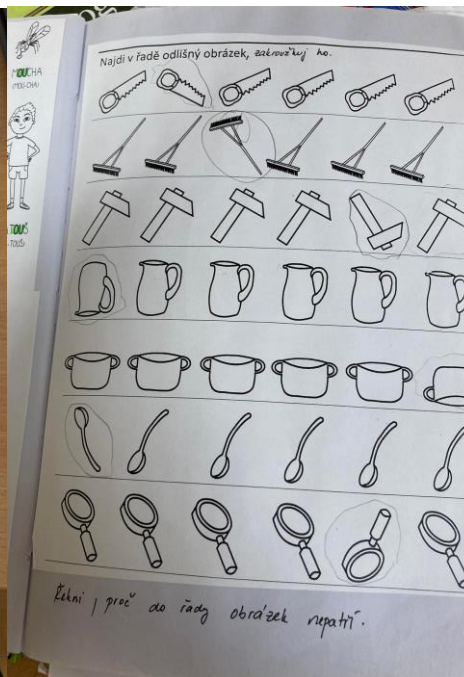
Rozvoj jemné motoriky:

-skládání čepice z novin (večerníčková čepice)

Přílohy:

Obrázek č.13

Obrázek č.14

Obrázek č.15

Reflexe: Největší úspěch sklídily stereognostické tvary. Skládání čepice dětem dělalo problém.

Závěr, metodická doporučení:

Během praxe jsem viděla velký posun u Dítěte S hlavně v pozornosti u aktivit. Dále jsem vyzorovala pokroky ve zlepšení motoriky mluvidel. Probíhala koordinace stahování horního rtu, prodlužování výdechového proudu vzduchu. Zlepšovala se výslovnost hlásky Č. Doporučuji u této hlásky setrvat a zaměřit se zejména na sluchové rozlišování hlásky. Zapojovat více sluchových her (kde zvoní zvoneček, který hudební nástroj se ozval, co slyšíš-klíče, papír...)

Doporučuji také postupně prodlužovat výdrž u aktivit v domácím prostředí. Třídní učitelky dítěti doporučují odklad školní docházky.

Seznam literatury:

Jak pes Logopes učil děti mluvit

Logopedie pro děti od 4 do 7 let

Ivana Novotná

Ilustrace: Miroslav Růžek

Logopedická cvičení

Blanka Housarová

Monika Šulistová

Co si tužky povídaly

Jiřina Bednářová

Rozvoj zrakového vnímání

Jiřina Bednářová